

Departamento de Piano Acompañante
Conservatorio Superior de Música da Coruña
Curso 2022-2023

Programación docente da materia de RITA
GUITARRA, PERCUSIÓN E ARPA

Programación docente da materia de RITA, cuadrimestre I-II	3
Programación docente da materia de RITA, cuadrimestre III-IV	7
ANEXO III: Normativa Das Materias do Departamento de “Piano Acompañante”	11

CSMUS CORUÑA 22_23

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE REPERTORIO CON INSTRUMENTO DE TECLA ACOMPAÑANTE
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, do 29 de outubro)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN						
DISCIPLINA: REPERTORIO CON INSTRUMENTO DE TECLA ACOMPAÑANTE CUADRIMESTRES I-II						
ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN				ITINERARIOS:	GUIARRA, PERCUSIÓN E ARPA
CARÁCTER:	DISCIPLINA OBRIGATORIA				TIPO DE CLASE:	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO:	PIANO ACOMPAÑANTE				XEFE DE DPTO.:	JORGE BRIONES
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:	JORGE BRIONES
CUADRIMESTRES			I	II		III
ECTS/CUAD.			1	1	1	1
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB	TITORÍA
	PEDRO FERNÁNDEZ ROQUE				pedro.roque@edu.xunta.es	Xoves 12.00 a 13.00

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR: Desenvolvemento das dimensións básicas da interpretación con acompañamento pianístico, afondando en repertorios específicos da propia especialidade instrumental. Comprensión da variedade de enfoques estilísticos e requirimentos asociados á interpretación que confiren a esta disciplina un carácter flexible e adaptable aos distintos instrumentos, a voz e aos estilos e tradicións interpretativas. Preparación adecuada para a interpretación en público.	
COÑECEMENTOS PREVIOS: Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.	
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T3, T6, T13
COMPETENCIAS XERAIS:	X2, X3, X11, X19, X21
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI1, EI3, EI4, EI5, EI10
Ver a listaxe e a descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Coñecer as características estilísticas, estéticas e a tradición interpretativa das pezas para instrumento solista e orquestra máis salientables do itinerario instrumental que estea a cursar o alumno, coa supervisión e o apoio do pianista acompañante.	Todas
2.- Desenvolver as técnicas de interpretación solista con piano concertante ou con acompañamento da parte orquestral reducida a piano.	Todas
3.- Practicar o repertorio a dúo con piano ou piano concertante, a través da redución da parte orquestral a acompañamento pianístico.	Todas
4.- Interpretar en público o repertorio traballado nos ensaios, cunha calidade válida e amosando entidade artística.	Todas
5.- Desenvolver a capacidade de traballo en grupo, de compromiso e optimización do esforzo.	Todas

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN			
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS	
		C. I	C. II
1.- Práctica do repertorio da materia de Repertorio con Instrumento de Tecla Acompañante.	Lectura e proceso inicial de traballo, ensaio das obras a interpretar, resolución dos diferentes problemas técnicos e interpretativos, coñecemento da parte de acompañante do instrumento de tecla correspondente...	5	5
2.- Adaptación e equilibrio entre solista/s e acompañamento orquestral/pianístico.	Traballo da unidade expresiva, equilibrio sonoro, precisión de ataques, afinación, pulsación rítmica, respiración, timbre... Estudo e práctica dos xestos musicais necesarios para tocar con instrumentista de tecla acompañante.	3	3
3.- Técnicas e conceptos fundamentais de interpretación musical dos xéneros que se relacionen para cada cuadrimestre.	Análise formal e estético das obras traballadas, articulación...	3	3
4.- Interpretación en audición ou concerto público.	Desenvolvemento da capacidade de distribución de enerxía e concentración ao longo da actuación. Técnicas de relaxación. Aprendizaxe de conduta adecuada no escenario. Interpretación en público.	3	3
5.- Revisión e repaso do traballo realizado	Recapitulación de todos os aspectos traballados durante as clases	2	2
TOTAL SESIÓNS:		16	16
OBSERVACIÓNS: os diversos temas dos contidos non son compartimentos estancos entre si, se non que en todas as sesións de clase trátanse porcentualmente partes de todos os contidos.			

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE						
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS		HORAS NON PRESENCIAIS		TOTAL HORAS	
	C. I	C. II	C. I	C. II	C. I	C. II
Actividades introdutorias: Realizar unha toma de contacto co alumno e coas posibilidades en función do programa a interpretar no cuadrimestre.	1	0	0	0	1	0
Exposición práctico-teórica: Realizar un traballo pedagóxico na aula en que o papel do profesor é o de guía, propoñendo situación e contextos que favorezan que os alumnos progresen e acaden un nivel de competencia axeitado.	14	14	0	0	14	14
Práctica individual: Estudar o programa do cuadrimestre seguindo as directrices proporcionadas polo seu profesor.	0	0	8	9	8	9
Actividades complementarias: Participar nas audicións así como en outras actividades organizadas polo Departamento de Piano Acompañante ou por outros departamentos.	2	2	0	0	2	2
Revisión e repaso do traballo realizado	2	2	0	0	2	2
Titorías:						
1. Individuais	1	1	0	0	1	1
2. De grupo	0	0	0	0	0	0
Actividades de avaliación:						
1. Probas	1	1	0	0	1	1
2. Revisión de probas	1	1	0	0	1	1
					TOTAL HORAS:	30 30

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Interpretación en público do repertorio traballado	Interpretación musical do repertorio amosando dominio técnico do instrumento na execución das mesmas sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.	T3, T6, X3, X7, X13, X21, E11, E12, E13, E14, E110	50%
Asistencia a clase e traballo semanal	Asistencia a clase. Preparación e progreso das obras a traballar. Actitude en clase.	T1, T3, T6, X7, X25, E14	50%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Interpretación en público do repertorio traballado	Interpretación musical do repertorio amosando dominio técnico do instrumento na execución das mesmas sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.	T3, T6, X3, X7, X13, X21, E11, E12, E13, E14, E110	50%
Asistencia a clase e traballo semanal	Asistencia a clase. Preparación e progreso das obras a traballar. Actitude en clase.	T1, T3, T6, X7, X25, E14	50%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)) (con máis de 3 faltas o alumno perde a avaliación continua)			
Interpretación en público do repertorio que o profesor pianista acompañante indicará xunto co anuncio de alumnos que perden a avaliación continua.	Interpretación musical do repertorio amosando dominio técnico do instrumento na execución das mesmas sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.	Todas as competencias recollidas neste documento	100%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Interpretación en público do repertorio que o profesor pianista acompañante indicará xunto co anuncio dos alumnos que perden a avaliación continua.	Interpretación musical do repertorio amosando dominio técnico do instrumento na execución das mesmas sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.	Todas as competencias recollidas neste documento	100%
Observacións:			

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</p> <p><i>Asimesmo terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</i></p>	<p>Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.</p>

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

<p>Materiais: - Partituras</p>
----

9. OBSERVACIÓNS

<p>O obxectivo do profesor pianista acompañante é mostrar ao alumno unha serie de coñecementos e contribuír ao seu desenvolvemento práctico desde o primeiro día de curso. O seu labor non se pode limitar a acompañar ao alumno unicamente en exames ou concertos, realizando para iso escasísimos ensaios. O apoio do acompañante representa un traballo continuado e lóxico, e forma parte, con verdadeira entidade, da función pedagóxica do profesor de música.</p> <p>Para que os alumnos poidan optar a Matrícula de Honra deberán ser propostos a esta calificación polo seu profesor e tocarán, de memoria e por un tempo mínimo de 10 minutos, nunha audición extraordinaria do Departamento de Repertorio de Piano Acompañante.</p>

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE REPERTORIO CON INSTRUMENTO DE TECLA ACOMPAÑANTE
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, do 29 de outubro)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN									
DISCIPLINA: REPERTORIO CON INSTRUMENTO DE TECLA ACOMPAÑANTE CUADRIMESTRES III-IV									
ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN				ITINERARIOS:			GUITARRA, PERCUSIÓN E ARPA	
CARÁCTER:	DISCIPLINA OBRIGATORIA				TIPO DE CLASE:			INDIVIDUAL	
DEPARTAMENTO:	PIANO ACOMPAÑANTE				XEFE DE DPTO.:			JORGE BRIONES	
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:			JORGE BRIONES	
CUADRIMESTRES			I	II	III	IV	Horas de clase semanais:		1
ECTS/CUAD.			1	1	1	1	Observacións:		
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB			TITORIA	
	PEDRO FERNÁNDEZ ROQUE				pedro.roque@edu.xunta.es			Xoves 12.00 a 13.00	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR: Desenvolvemento das dimensións básicas da interpretación con acompañamento pianístico, aprofundando en repertorios específicos da propia especialidade instrumental. Comprensión da variedade de enfoques estilísticos e requirimentos asociados á interpretación que confiren a esta disciplina un carácter flexible e adaptable aos distintos instrumentos, a voz e aos estilos e tradicións interpretativas. Preparación adecuada para a interpretación en público.	
COÑECEMENTOS PREVIOS: Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.	
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T3, T6, T13
COMPETENCIAS XERAIS:	X2, X3, X11, X19, X21
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI1, EI3, EI4, EI5, EI10
Ver a listaxe e a descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro	

3. OBXECTIVOS	
DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Coñecer as características estilísticas, estéticas e a tradición interpretativa das pezas para instrumento solista e orquestra máis salientables do itinerario instrumental que estea a cursar o alumno, coa supervisión e o apoio do pianista acompañante.	Todas
2.- Desenvolver as técnicas de interpretación solista con piano concertante ou con acompañamento da parte orquestral reducida a piano.	Todas
3.- Practicar o repertorio a dúo con piano ou piano concertante, a través da redución da parte orquestral a acompañamento pianístico.	Todas
4.- Interpretar en público o repertorio traballado nos ensaios, cunha calidade válida e amosando entidade artística.	Todas
5.- Desenvolver a capacidade de traballo en grupo, de compromiso e optimización do esforzo.	Todas

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN			
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS	
		C. III	C. IV
1.- Práctica do repertorio da materia de Repertorio con Instrumento de Tecla Acompañante.	Lectura e proceso inicial de traballo, ensaio das obras a interpretar, resolución dos diferentes problemas técnicos e interpretativos, coñecemento da parte de acompañante do instrumento de tecla correspondente...	5	5
2.- Adaptación e equilibrio entre solista/s e acompañamento orquestral/pianístico.	Traballo da unidade expresiva, equilibrio sonoro, precisión de ataques, afinación, pulsación rítmica, respiración, timbre... Estudo e práctica dos xestos musicais necesarios para tocar con instrumentista de tecla acompañante.	3	3
3.- Técnicas e conceptos fundamentais de interpretación musical dos xéneros que se relacionen para cada cuadrimestre.	Análise formal e estético das obras traballadas, articulación...	3	3
4.- Interpretación en audición ou concerto público.	Desenvolvemento da capacidade de distribución de enerxía e concentración ao longo da actuación. Técnicas de relaxación. Aprendizaxe de conduta adecuada no escenario. Interpretación en público.	3	3
5.- Revisión e repaso do traballo realizado	Recapitulación de todos os aspectos traballados durante as clases	2	2
TOTAL SESIÓNS:		16	16
OBSERVACIÓNS: os diversos temas dos contidos non son compartimentos estancos entre sí, se non que en todas as sesións de clase tratáanse porcentualmente partes de todos os contidos.			

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS		HORAS NON PRESENCIAIS		TOTAL HORAS	
	C. III	C. IV	C. III	C. IV	C. III	C. IV
Actividades introdutorias: Realizar unha toma de contacto co alumno e coas posibilidades en función do programa a interpretar no cuadrimestre.	1	0	0	0	1	0
Exposición práctico-teórica: Realizar un traballo pedagóxico na aula en que o papel do profesor é o de guía, propoñendo situación e contextos que favorezan que os alumnos progresen e acaden un nivel de competencia axeitado.	14	14	0	0	14	14
Práctica individual: Estudar o programa do cuadrimestre seguindo as directrices proporcionadas polo seu profesor.	0	0	8	9	8	9
Actividades complementarias: Participar nas audicións así como en outras actividades organizadas polo Departamento de Piano Acompañante ou por outros departamentos.	2	2	0	0	2	2
Revisión e repaso do traballo realizado	2	2	0	0	2	2
Titorías:						
3. Individuais	1	1	0	0	1	1
4. De grupo	0	0	0	0	0	0
Actividades de avaliación:						
3. Probas	1	1	0	0	1	1
4. Revisión de probas	1	1	0	0	1	1
	TOTAL HORAS:				30	30

6. AVALIACIÓN

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Interpretación en público do repertorio traballado	Interpretación musical do repertorio amosando dominio técnico do instrumento na execución das mesmas sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.	T3, T6, X3, X7, X13, X21, E11, E12, E13, E14, E110	50%
Asistencia a clase e traballo semanal	Asistencia a clase. Preparación e progreso das obras a traballar. Actitude en clase.	T1, T3, T6, X7, X25, E14	50%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Interpretación en público do repertorio traballado	Interpretación musical do repertorio amosando dominio técnico do instrumento na execución das mesmas sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.	T3, T6, X3, X7, X13, X21, E11, E12, E13, E14, E110	50%
Asistencia a clase e traballo semanal	Asistencia a clase. Preparación e progreso das obras a traballar. Actitude en clase.	T1, T3, T6, X7, X25, E14	50%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)) (con máis de 3 faltas o alumno perde a avaliación continua)			
Interpretación en público do repertorio que o profesor pianista acompañante indicará xunto co anuncio de alumnos que perden a avaliación continua.	Interpretación musical do repertorio amosando dominio técnico do instrumento na execución das mesmas sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.	Todas as competencias recollidas neste documento	100%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Interpretación en público do repertorio que o profesor pianista acompañante indicará xunto co anuncio dos alumnos que perden a avaliación continua.	Interpretación musical do repertorio amosando dominio técnico do instrumento na execución das mesmas sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.	Todas as competencias recollidas neste documento	100%
Observacións:			

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</p> <p><i>Asimesmo terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</i></p>	<p>Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.</p>

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

<p>Materiais: - Partituras</p>
----

9. OBSERVACIÓNS

<p>O obxectivo do profesor pianista acompañante é mostrar ao alumno unha serie de coñecementos e contribuír ao seu desenvolvemento práctico desde o primeiro día de curso. O seu labor non se pode limitar a acompañar ao alumno unicamente en exames ou concertos, realizando para iso escasísimos ensaios. O apoio do acompañante representa un traballo continuado e lóxico, e forma parte, con verdadeira entidade, da función pedagóxica do profesor de música.</p> <p>Para que os alumnos poidan optar a Matrícula de Honra deberán ser propostos a esta calificación polo seu profesor e tocarán, de memoria e por un tempo mínimo de 10 minutos, nunha audición extraordinaria do Departamento de Repertorio de Piano Acompañante.</p>

ANEXO III

NORMATIVA DAS MATERIAS DO DEPARTAMENTO DE "PIANO ACOMPAÑANTE"

1. O pianista non estará obrigado a acompañar todas as obras que cada alumno traballa na súa clase individual.
  2. As partituras das obras a traballar entregaranse dentro do primeiro mes lectivo de cada cuatrimestre.
  3. Non se aceptarán cambios nos programas fixados a principio de cada cuatrimestre. As programacións de cada alumno entregáranse por escrito e achegaranse as partituras de cada obra a traballar.
  4. Dentro das actividades pedagóxicas, inclúese a participación en concertos celebrados no centro, polo departamento ou pola clase en concreto dos instrumentos cos que traballa.
    4. a. Estableceranse unhas datas de concertos nos que ambos os profesores esten de acordo.
    4. b. Recoméndase que a duración das audicións non exceda de dúas horas máximo cun descanso.
    4. c. As datas dos ensaios co profesor deberán establecerse de acordo entre ambos profesores.
    4. d. As datas e horarios das audicións e concertos fixaranse cunha antelación mínima dun mes, e as obras a interpretar serán soamente as incluídas no programa de cada alumno.
  5. O profesor debe proporcionar ao acompañante as partituras e material necesario para desenvolver o seu labor.
  6. Os exames de xullo serán acompañados, tendo os alumnos dereito a un ensaio antes do exame. Serán acompañados sempre e cando o repertorio fora traballado suficientemente durante o curso.
- Os profesores de instrumento deberán comunicar ao Pianista Acompañante os alumnos que requirirán do seu labor en Xullo así como acordar o repertorio a acompañar, como mínimo cun mes de antelación.

Esta normativa enmárcase dentro da lexislación vixente, concretada nas circulares:

- 6/2009, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para a organización e funcionamento dos conservatorios superiores de música de Galicia.
- 2/2011, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para a avaliación do alumnado que cursa os estudos de Grao en Arte Dramático e en Música.
- 6/2013 da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para a implantación do curso das ensinanza superiores de música.
- 10/2014 Da Dirección Xeral De Educación, Formación Profesional E Innovación Educativa Pola Que Se Ditan Instrucións Para A Organización E Funcionamento Dos Conservatorios Superiores De Música E Se Poñen En Marcha Novas Especialidades Para O Curso 2014-2015.